

ZOETERMEER toen

De noodlanding in 1945 van de B-24 Liberator in de Geerpolder fascineert Maarten Havinga en Sylvan Staub al jaren. Na jaren van onderzoek presenteren ze hun resultaten zondag, precies 70 jaar na de noodlanding, op een nieuwe website.

MARTIJN RIP

'Unieke filmpjes vanuit Spitfires'

Havinga demonstreert hoe groot de Amerikaanse bommenwerper was. Hij loopt vanaf het monument aan de Geerweg dertig meter verder de weg op. „Van daar fot hier, dat was de spanwijdte van de vleugels. En in het midden lag de cockpit over de weg heen geschoven.”

Het vliegtuig had op 22 februari 1945 een bombardement uitgevoerd in Duitsland maar kwam brandstof tekort om terug naar Engeland te vliegen. Een noodlanding volgde. „Altijd is gezegd dat het vliegtuig hard tegen de dijk om de Geerpolder heen was geklapt. Dat klopt dus niet. Het vliegtuig kwam tot stilstand doordat het met een noodvaart op de Geerweg klapte.” De bemanning kwam daardoor bont en blauw uit het vliegtuig gekropen, vult Staub aan. „De twee piloten waren behoorlijk gewond aan hun gezicht.”

Belangrijke bewijsstukken voor hun verhaal zijn twee unieke filmpjes die Havinga wist terug te vinden. „Ik maakte een tikfout bij het zoeken op de website van het Imperial War Museum. Daardoor kwam ik plots een foto tegen waarop het vliegtuig te zien was. Dat bleek een still uit een filmpje.”

Ze besloten het vliegtuig te vernietigen, zodat het niet door Duitsers gebruikt kon worden

Vervolgens vroeg Havinga de filmpjes, die automatisch werden gemaakt als de Spitfires het vuur openden, op. „Die hebben veel verhalen ontkracht. Zo hebben niet drie maar twee Spitfires het vliegtuig op 26 februari 1945 be-

schoten.” De B-24 Liberator was eerder die dag door Engelse vliegtuigen gefotografeerd. Staub: „Op dat moment is besloten om het vliegtuig te vernietigen, zodat het niet door de Duitsers voor spionagevluchten gebruikt kon worden. Nog diezelfde dag is de missie uitgevoerd.”

Samenwerking

Het gehele verhaal is vanaf zondag te lezen op de website van Havinga en Staub. De samenwerking ontstond toen Staub, die zich tot dan toe vooral in het Zoetermeerse verzet had verdiept, werd benaderd door een tijdschrift. „Ze vroegen mij om informatie over John McCormick, de boordschutter van het toestel. Ook wilde de redacteur foto's en meer informatie over het toestel. Het Historisch Genootschap Oud Soetermeer verwees mij door naar Maarten, een expert wat betreft het vliegtuig.” Al snel bundelden ze hun krachten. „Dat ik webdesigner ben, kwam goed uit.”

Havinga is inmiddels tien jaar bezig met het verhaal achter de noodlanding. Hij raakte geïnspireerd door het boek *Missing in Action* uit 2005, met daarin het verhaal van de B-24 Liberator. „De schrijver had geen gebruik gemaakt van internet. Ik wist dat er meer

▲ Sylvan Staub (links) en Maarten Havinga op de plek in de Geerpolder waar het vliegtuig een noodlanding maakte. In hun handen brokstukken van de afsluiting van de bomdeuren. FOTO NICO SCHOUTEN

▲ De volledige crew van de B-24 Liberator die op 22 februari 1945 in de Geerpolder een noodlanding maakte. FOTO B24.NET

moest zijn, dus begon ik mijn eigen onderzoek.”

Samen met Staub ontdekte hij veel details over de gebeurtenissen in februari 1945. „Alles is tegenwoordig op internet te vinden,” vertelt Staub. „Zo hebben we een logboek gevonden uit die tijd. Daaruit blijkt dat de twee Spitfires deel uitmaakten van een viertal dat naar Den Haag was gestuurd om installaties met V2-raketten aan te vallen. De twee kregen als extra opdracht om de B-24 in brand te schieten. Uit de aankomsttijden van de Spitfires blijkt dat de twee een kwartier later terug kwamen dan de andere twee.”

Havinga deed ook verschillende keren bodemonderzoek op de plek waar het vliegtuig de noodlanding

maakte. Op de tafel in de woonkamer heeft hij al zijn vondsten uitgesteld, zoals kogels, stukken plexiglas en resten van de reddingsboot.

Bomdeuren

„In 2005 vond ik dit grote brokstuk van aluminium. Ik ben acht jaar bezig geweest om te achterhalen wat dit voor onderdeel is.” Uiteindelijk bood een mailtje naar Australië, waar andere enthousiastelingen een Liberator restaureren, uitkomst. „Zij wisten wat dit is. De afsluiting van de bomdeuren.”

Ook aan de nasleep van de aanval van de Spitfires wordt aandacht besteed op de website. Bij de aanval kwamen namelijk vijf mensen om het leven. „Op de filmpjes is daar

JOLLY DUCK

'Volgens de archieven had het vliegtuig geen bijnaam'

Veel mysteries rondom de noodlanding van de B-24 Liberator hebben Staub en Havinga kunnen oplossen. Alleen waar de naam Jolly Duck vandaan komt, dat blijft nog onduidelijk.

„Jaren geleden heb ik eens gebeld met de inmiddels overleden piloot van het vliegtuig,” vertelt Havinga. „Hij heeft bevestigd dat er behalve het serienummer 241 niks op stond. Geen *nose art* bijvoorbeeld. En hij kan het weten, want hij heeft 22 keer met het vliegtuig gevlogen.”

Toch wordt het vliegtuig in veel naoorlogse artikelen de Jolly Duck

genoemd. De archieven boden wat dat betreft geen uitkomst. Staub: „We hebben de originele missing in action formulieren van de United States Air Force bekeken. Daar stond bij *nickname* 'none'. Het vliegtuig had geen bijnaam.” Dus blijft de oorsprong van de naam giswerk. Het jachthuis in Zevenhuizen, waar John McCormick met het Zoetermeerse verzet zat ondergedoken, werd waarschijnlijk door de Amerikaan Jolly Duck genoemd.

„Er zat immers een eendenkooi naast,” stelt Havinga. Mogelijk is deze naam achteraf aan het vliegtuig toegeschreven.

niets van te zien,” licht Havinga toe. „We hebben desondanks eerst aan de broer van de twee kinderen die omkwamen gevraagd of hij het goed vond dat we de filmpjes op de website zetten. We willen immers niemand kwetsen.” Hij vond het geen probleem.

Behalve de twee kinderen kwam ook de boer, die woonde in de boerderij waar het vliegtuig naast terecht kwam, om het leven doordat hij naar buiten liep om te kijken wat er aan de hand was. Ook een vrouw, die op de weg naar het vliegtuig

stond te kijken en een Duitse soldaat die het wrak bewaakte, kwamen om in de kogelregen.

Staub en Havinga verdiepten zich eveneens in de bemanningsleden van de Liberator. Het verhaal van boordschutter John McCormick was al uitgebreid onderzocht. Nu zijn de verhalen van de andere acht uitgezocht. „Vier zijn er nabij 't Geertje opgepakt. Vier anderen kwamen via een boer aan de Zegwaartseweg en het verzet terecht bij een boer in Berkel en Rodenrijs.”

www.jollyduck.com